Sára

Hana Militká

Hana Militká

Sára

Román Sára věnuji svým přátelům

Můj veliký dík patří Jiřímu Halberštátovi za jeho umělecký přínos.

Předmluva

Z pera české spisovatelky Hanky Militké vyšly již téměř dvě desítky poutavých románů a detektivek. Od mládí se zabývala studiem lidských povah a charakterů. To se promítá do jejích knih. Setkáváme se s barvitým vylíčením složitostí lidské psychiky i příčin různého chování postav. Nejen v románech, ale i v detektivkách je zajímavě ukázán život a vývoj hrdinů. Děj má spád i nečekané zvraty. Čtenář se od knížky nemůže odtrhnout, chce se hned dočíst pokračování.

V poutavém příběhu Sáry ukazuje, že traumatické zážitky mohou člověka poznamenat na celý život. Citlivá duše Sáry je vystavena mnoha nepochopením a tvrdým konfrontacím se svým nejbližším okolím. Ráda by našla souznění a lásku v dětství u rodičů, později uznání otce, lásku manžela.

Obětuje své umělecké nadání, aby vyhověla přání svých rodičů vystudovat zemědělskou školu.

Později konečně má šanci získat životní lásku, kterou stále hledá.

Dokáže ji přijmout?

Porozumí Sára sama sobě?

Najde smysl života?

18. 2. 2016

Milada Šedivá

Narození

Zrození je zázrak přírody.

Všichni obdivují malého ptáčka, malého človíčka.

Přejí mu štěstí, zdraví, všechno nejlepší.

Někteří mu nic nepřejí. Ani mu nic nedarují.

Závidí mu - lásku, mládí, vilu, auťák, prachy.

Vždyť on má všecko a já nemám nic!

Aby človíček dospěl, našel své místo na slunci,

musí ujít velmi dlouhou a složitou cestu.

Ne vždy se to plně povede.

Ten malý potřebuje kolem sebe dobré lidi,

kteří mu pomáhají, radí, mají ho rádi.

Pokud mu špatně radí, nemá šanci uspět.

Bez dotyku se dá ublížit. Pohledem se dá zneužít.

Pokud jej zneužijí, nemusí se jedinec už nikdy vzpamatovat.

Nedojde ke spokojenosti, k naplnění života.

Neví, proč se mu nedaří. Co se pokazilo, co provedl.

Prožije pak zoufalý a nešťastný život.

Jak málo stačí k tomu, abychom ublížili.

Jak málo stačí, abychom mladý život zničili.

Tak velikou máme odpovědnost.

Z ničeho nic se narodilo děťátko.

Vlastně to bylo milé děvčátko.

„Podívej, jaká je nádherná," ukazovala nadšeně maminka.

„Je krásná jako ty," usmíval se hrdý táta.

Dali jí jméno Sára.

Malá papala, bumbala, čůrala, broukala.

Rodiče z ní byli nadšeni. Byla jejich zlatíčko. Byla jejich všecko.

Měla se čile k světu. Rostla a krásněla.

Uměla křičet, když se jí něco nelíbilo.

Měla silný hlas.

„Mohla by velet celé rotě vojáků," smál se tatínek.

„Nebo bude operní pěvkyní," zasnila se maminka.

Jednoho dne, nikdo neví, jak se to stalo, se narodila stejné mamince další holčička.

Dali jí jméno Saša.

Vlastně žádná změna. Jen přibyl další člen rodiny. Další pořádně hladový krk.

Narozením sestřičky se najednou pro Sárinku změnil celý svět. Už nebyla štěstíčko, jediné zlatíčko. Už neznamenala pro svou rodinu celý svět. Ale jen půl. Musela se dělit.

Mladší holčička Saša byla menší, sladší, roztomilejší, bezmocnější. Potřebovala víc péče, víc lásky. Dostávala ji do sytosti. Na Sáru už skoro nezbylo, nebo jen velmi málo.

„Mami, já mám hlad," stěžovala si.

„Musíš počkat, vidíš, že krmím Sašenku."

„Proč pořád musím čekat? Ať někdy zase počká ona!"

„Nebuď zlá. Ještě nemá ze všeho rozum, jako ty," rozhodla matka.

Zrodila se žárlivost.

Jednoho dne přijela na návštěvu maminčina sestra Fanda: „Ahoj ségro, máš nádherné holčičky. Jsou slaďounké."

„Jsou náš život, naše všechno," odpověděla hrdě Andula.

Dívkám chvilku nikdo nevěnoval pozornost. Mladší ležela v postýlce. Starší stála u postýlky. Fanda se na ně podívala. Najednou strnula v němém úžasu.

Tříletá dívenka štípla půlroční miminko silně do ruky. Maličká Saša začala zoufale brečet.

Maminka Andula přistoupila rozladěně k postýlce: „Co ti zase je? Proč brečíš? Teď ses napapala. Buď hodná holčička."

Zkontrolovala miminko, zda není mokré. Nechápavě vrtěla hlavou: „Co to s ní je? Bývá hodná. Většinou po krmení spí."

Fanda sledovala starší dívku. Ta se tvářila, jako kdyby netušila, co se děje.

„Pojď vedle do kuchyně, něco ti ukážu," řekla Fanda sestře. „Mám dojem, že je jediné vysvětlení," vylíčila štípanec, kterého byla svědkem.

„Sára na svou sestru žárlí. Bylo by dobře, abyste jí dávali víc najevo, že ji máte rádi. Cítí se odstrčená."

„Nesmysl!" odsekla matka. „Tys taky nebyla svatá. Občas jsem měla co dělat, abych nepřišla k úhoně při tvých blbých nápadech. Nechovala ses jako moje starší sestra. Nejhorší byl tvůj nápad, že budeme lítat ze střechy kůlny. Vidím jako dnes, jak olepená slepičím peřím letím rovnou do hnoje. Málem mě tam naši nenašli. Co bylo nejhorší? Smrděla jsem celej tejden. Máma mě denně drhla rejžákem. Naskákaly mi škrábance, které bolely jak čert. Pomalu jsem nemohla mezi lidi."

„Vypadalas úžasně. Škoda, že nemáme fotku," začala se divoce smát Fanda. „Promiň. V televizi ukazovali, jak se lidé kdysi pokoušeli lítat. Napadlo mě, že to dokážeš."

„Já ti věřila. Nebylo těžké mě přesvědčit. To je to nejhorší. Vždycky sis prosadila svou. Dokázalas mě úplně zblbnout. Ale do výchovy mých dětí si mluvit nenechám. Ještě by chybělo, aby maličké ubližovala! Kdybych ji načapala, zatočím s ní, že bude koukat. Dobře, žes mi to řekla."

„Hlavně se neukvap. Je potřeba všechno pečlivě posoudit."

„Až budeš mít vlastní děti, pak mi můžeš radit. Neboj se, já už si tady udělám pořádek."

Fanda tušila, že Sáře neprospěla. Ale nebylo v jejích silách cokoliv změnit. Věděla, že takhle se chová dítě jen v případě, když se cítí ohrožené. Některé věci jsou však nesdělitelné.

Fanda odjela. Čekaly ji těžké chvíle. Končila pedagogickou fakultu. Zkouškové období se blížilo.

V autobuse do Prahy k ní přisedla starší tlustá paní. Na klín si posadila objemnou tašku. Asi za půl hodiny Fanda málem dostala infarkt. Z tašky na klíně se vynořila hlava živé husy. Zahleděla se jí do očí.

Tlustá paní si všimla jejího zděšení: „Nelekejte se, slečinko, to je jenom husa. Jedu do Prahy k dceři. Pořád kupují jen to uměle vypěstované jídlo. Chci, aby zakousli taky něco pořádnýho.“

Fanda se křečovitě usmála.

„Nejlepší je převážet ji živou. Aspoň bude dýl čerstvá,“ smála se paní.

„Nezdá se vám, že je ve stresu?“ vykoktala.

„Ve stresu? Kdepák. V tašce se má jako v pokojíčku.“

„Někdo mi říkal, že husy štípou,“ prohodila Fanda.

„Ale to je nesmysl. Pomluvy. Klidně si ji můžete pohladit.“

Fanda naznačila nepatrný pohyb k huse. Ta po ní hned vystartovala. Samozřejmě, že ji štípla do prstu. Bolestivě vykřikla.

Řidič autobusu se lekl. Trhl prudce volantem a udělal parádní myšku.

„No vidíte, jak se má k světu,“ obdivně se smála tlustá paní.

Autobus zastavil u krajnice.

Šofér se vyhrabal od volantu: „Stalo se něco? Kdo tady křičel?“

„Pst!“ zaprosila majitelka opeřence. Chytla husu za hlavu a schovala ji v tašce.

Fanda si mnula prst. Bolel. Neřekla nic.

Když v Praze vystoupila, přitočila se k ní sousedka z autobusu: „Tady je moje vizitka. Ozvěte se mi. Vykrmím vám domácí husu. Nikdy na tu chuť nezapomenete.“

„Se živou bych si nevěděla rady.“

„Klidně jí pro vás zakroutím krkem," smála se divoce paní. Rozběhla se na tramvaj a zmizela v davu.

Fanda zůstala sama. Připadala si jako ve snu: „Buď se mi to zdálo, nebo jsem se zbláznila, ale prst připomíná, že vše bylo skutečné." Nejistě vykročila na další tramvaj.

Jakmile dorazila na podnájem, otevřela skříňku s lahvemi. Musela si dát panáka Myslivce: „Naši tomu říkali alkohol s lidskou tváří," usmála se při vzpomínce na ně. Znovu si prohlédla štípnutý prst. Byl trochu nateklý. „Máma by řekla - než se vdáš, zahojí se to. Určitě by měla zase pravdu. Byla fajn." Během uvažování si nalila ještě jednoho panáka. „Na tebe, mami. Moc mi chybíš. Musím zabrat. Budu šprtat celou noc. Nesmím si zakalit mysl," usmála se s pohledem na fotku rodičů na zdi.

Pofoukala si svůj pravý ukazovák. Husí stopy byly dost vidět. Zároveň se jí vybavila malá Sára a její štípnutí sestřičky: „Jen jestli ona bude taky tak ráda vzpomínat na svou mámu jako já," povzdychla.

Jak už se přenesla do zkouškového období. Učila se skutečně celou noc. Druhý den vystartovala na zkoušku z pedagogiky. Dokonce použila příhodu, které byla u Sáry a Saši svědkem, jako příklad ke zkoušenému tématu.

Potom, ale pocítila velikou únavu. Svalila se do postele a spala dva dny.

Zdálo se jí o rodičích. O šťastném dětství.

Na problémy Sáry zapomněla.

Škola

Sára rostla. Začala chodit do školy.

Své kamarádce Jarče se jednou svěřila: „Nevím, čím to je? Pořád se snažím, ale nikdy se nedočkám pochvaly. Naši mě považují tak trochu za blázna. Jsem podle nich cvok. Moje sestra je prý normální. Nad každou zlepšenou známkou Saši jásají. Moje jedničky jsou pro ně asi nudné. Představ si, Saša dostala za vysvědčení krásný kožíšek. Já jen zimní boty. Správně by měla dědit oblečení po mně“ přesvědčovala spolužačku. Ta jen pokrčila rameny. Už Sáru a její výlevy dobře znala.

Dokonce si postěžovala ve svém deníčku: „To je nespravedlivé. Jsem starší, mám právo dostávat nové věci." Že je Saša silnější, dokonce o tři centimetry vyšší, to tam ale nenapsala.

Měla spoustu ideálů, tak jako každá dívka v jejím věku. Toužila po lásce, po uznání. Ale nikoho k sobě nepustila. Nikomu nedůvěřovala. Bála se dalších zklamání.

„Proč se pořád mračíš. Co je to s tebou?“ ptala se jednoho krásného dne Jarča. „Jdeš s námi dneska třešně? Bude sranda. Ten kulhavej Barták nás bude zase honit. Bude nadávat jako neznaboh, jak říká moje babička. Jde taky fešák Franta a sportovec Vojta. Oba jsou fajn. Kdybys šla taky, určitě se přidá Pepa.“

„Nekoukám po klukách,“ odbyla ji Sára.

„Po kom teda koukáš? Po holkách asi ne,“ kroutila hlavou Jarča.

„Když Pepu nechceš, beru ho. Hlavně aby si mě všiml. Kouká jen po tobě. Víš o tom vůbec?“

„Ne. Dej pokoj. Poslouchám, co říká učitelka.“

„No jo. Hned se pozná šprt. Jsi divná. Existuje i zábava,“ poučila svou spolužačku desetiletá Jarča.

„Nemám na blbosti čas,“ sykla naštvaná Sára. „Musím zabrat. Potřebuju samé jedničky.“

„Myslíš, že tě vaši budou mít radši? Stejně to vyhraje tvá ségra. Je přece mladší, chudinka!“ smála se krutě Jarča.

„Nekecej blbosti. Nejde o to, koho mají naši raději. Buď zticha. Nic o tom nevíš.“

V hodinách zpěvu Sára vynikala. Měla krásný hlas.

„Mohla bys zpívat v opeře,“ řekla jí jednou učitelka. Ve třídě jí začali říkat „operka“. Ze začátku se vztekala, pak si zvykla. Dokonce se hrdě hlásila k této přezdívce.

Operka Sára vystupovala na všech školních představeních. Také ji často posílali na talentové soutěže. Ráda na sebe upoutávala pozornost.

„Kde se v tobě bere ten nádherný hlas? Je skutečně zážitek slyšet tě zpívat,“ řekla jí nadšeně učitelka.

Kamarádka Jarča to nesnášela příliš dobře. Stávalo se často, že Sáře vyčítala: „Nejen, že se všichni kluci koukají jen na tebe! Učitelky tě obdivují pro tvůj zpěv. Je to nespravedlivý.“ Nakonec si přesedla k jiné spolužačce.

Už se nechtěla podílet na úspěchu, který má Sára u kluků: „Až se bude některej zajímat jen o mne, bude to ten pravej. Na ty tvý ná-

padníky kašlu," řekla. Chudák Sára tak přišla o svou jedinou kamarádku.

Doma se také stávala cizinkou. Se sestrou Sašou si nerozuměla.

Pocit křivdy u ní zdomácněl. Měla v sobě ledovou komůrku, kterou zamkla na tisíc západů. Nepouštěla do ní světlo. Ani si neuvědomila, že je v ní prostor, kam uzamkla i sama sebe. Proto se chová jinak, než by bylo přirozené.

S pubertou přišlo také rozhodování, co bude dál po základní škole.

Sára toužila po umění: „Chtěla bych jít na konzervatoř," nesměle pípla.

„A to si myslíš, že stačí pro život? Co bys tam dělala?" zeptal se otec, který ji nebral vážně.

„Chtěla bych se učit zpívat," tiše se ozvala Sára.

„K čemu potřebuješ u nás na vesnici zpěv? Navíc brzy dostanu po rodičích v restituci nějaké pozemky. Každá ruka bude potřebná." Rezolutně ukončil hovor tatínek.

„Sáro, buď půjdeš na střední zemědělskou školu, aby ses pak uplatnila na rodinné farmě, nebo se vyučíš kadeřnicí jako já," rozhodla matka.

Pár dní po tomto rozhovoru přijela Fanda se svou rodinou na návštěvu. Samozřejmě se při hovoru dostali i na problém se Sárou.

„Co si přeje Sára? Ptali jste se jí?"

„Jo, holka pěkně zpívá, ale tím se nikdo neuživí. Zpívat si může i na poli," dodal otec.

Rodina rozhodla velmi prakticky. Nikdo nedokázal ocenit velký talent.

Nezajímalo je, co by sama chtěla. Dokonce ani Fanda nezmohla nic.

A Sára? Podvolila se.

O to víc toužila vyniknout. Strhnout na sebe pozornost. Čím byla preciznější, tím mohla do věci dávat míň sebe. Její snažení se stávalo povrchnější.

Občas se svěřila některé nahodilé spolužačce, která byla právě po ruce. Zbytečně na sebe říkala věci, které se jí vracely jako bumerang. To se vždy zase uzavřela. Vše po ní sjelo jako po ledové klouzačce.

Sára vyrostla do krásy.

„Za tebou se otočí každý kluk. Můžeš si vybírat. Který se ti líbí?“

„Žádný! Můj budoucí partner si mě musí zasloužit,“ odsekla Sára.

„Kráčíš středem. Úplně jako ledová královna. Jen abys nepřebrala,“ vykřikla závistivě spolužačka.

Sára byla na sebe hrdá: „Všem ukážu, jakou mám cenu!“

Nikdo s ní nepohnul.

Uzamkla v sobě city, touhu i sebe.

Dospívání

Ledová královna vyklouzla z puberty. Dostudovala úspěšně střední zemědělskou školu.

Na maturitním plese čekala zástup tanečníků. Několik jich mělo v úmyslu požádat ji o tanec. Jako první přišel malý, hubený spolužák Čeněk. Učil se slušně, ale nikdo s ním nekamarádil. Byl všem pro smích. Většina vycítila jeho nejistotu plynoucí ze slabého sebevědomí.

Požádal Sáru o tanec.

Odmítla ho s notnou dávkou pohrdání.

Ostatní tanečníci se zarazili. Nikdo z nich nechtěl být Sárou odmítnutý.

Už nikdo nepřišel.

Zůstala sedět.

Nakonec s pláčem utekla z plesu.

„Nikdo mi nerozumí. Všichni jsou blbci.“ Takový byl zápis do deníčku o události, která se v životě neopakuje.

Chtěla být vůdčí silou na statku. Proto studovala zemědělskou školu. Chystala se převzít odpovědnost. Nebála se usednout na traktor. Uměla orat pole, zasít.

Vypracovala agrotechnický plán. Udělala rozbor půdy, vzala v potaz polohu i klimatické podmínky, použila moderní metody. Chtěla být perfektní.

Ale pozor! Narazila!

„Už mě nerozčiluj," zařval její otec. „Chceš říct, že ničemu nerozumím, když nemám vyštudovanou hnojárnu? Neposílali jsme tě do škol, abys tady na nás dělala chytrou! Vidím, že jsme tě zbytečně na škole podporovali. Jen všechno komplikuješ! Ty tady rozhodovat nebudeš!" rozčiloval se.

Rodina přišla o majetky, když mu byly tři roky. Nikdy neměl možnost naučit se hospodařit na statku. Navíc neměl trpělivost. Počasí nepřálo, obilí nevzcházelo. Otec se rozhodl po svém. Zasel znovu na stejné pole.

Sára pochopila.

„Táta mi nevěří," svěřila se matce, „neuznává mě jako autoritu. Moje slovo nemá váhu. Nemůžu dělat na farmě, kde se postupuje laicky. Vlastně ani to ne. Chybí tu selský rozum. Ten rozum, který používali sedláci po staletí, po tisíciletí. Vše se tady řídí nahodilostí. Momentálním hnutím mysli. Překvapivými až nesmyslnými rozhodnutími. Na tomhle se podílet nemůžu. Promiň, mami. Pojedu do ciziny. Už mám vše domluveno. Příští týden odlétám do Londýna. Budu tam dělat pomocné práce. Starat se o děti. Navíc se zdokonalím jazykově."

„Přece nemůžeš odjet sama do ciziny."

„Nemám jinou možnost. Je mi líto. S tátou se neshodnu. Musím pryč. Budu ti často volat. Zase přijedu. Mám tě ráda, mami. Opatruj se tady. Doufám, že mě časem pochopíš. Mám ještě týden. Musím se připravit, ale tátovi nic neříkej. Než odjedu, řeknu mu to sama. Taky nechci, aby si myslel, že se bojím mu to říct. Možná si oddychne, když odjedu."

Matka měla slzy v očích: „Bojím se o tebe. Věřím ti, že se neztratíš. Buď opatrná. Všude číhá nebezpečí. Budu na tebe myslet. Čekat, že se ozveš."

„Díky, mami. Jsi fajn. Ani nevím, proč jsme si dřív nerozuměly."

„Jo, holčičko, život je složitý. Když na tebe koukám, jsi stejná jako já ve tvých letech. Proto na tebe táta tak obdivně kouká. Asi ti trochu závidím tvé mládí. Mámě se to špatně říká. To víš, nejsem už ta krásná dívenka, jakou si bral. Někdy mi přišlo líto, že život tak rychle letí. On je dobrák. Nerozumíš mu. Málokoho k sobě pustí tak blízko. Znám ho. Má tě rád. Jen to neumí dát najevo. Jestli chceš odejít jen kvůli němu, neodcházej. Všechno urovnám."

„Ne, mami, moc děkuji, ale není to jen kvůli němu. Musím si ujasnit, co vlastně chci v životě dělat. Co dokážu? Potřebuji se osamostatnit. Změřit své síly. Nezlob se. Jinak to nejde."

Zazvonil mobil: "Promiň, musím jít. Čeká na mne kamarádka. Mám s ní domluvenou schůzku."

Byla šťastná za ten telefon. Věděla, že by ji matka dokázala přemluvit.

Zůstala by doma. Nechtěla opakovat chybu. Musí pryč. Změřit své síly, ochutnat svobodu.

Snad se pak dokáže rozhodnout, kterou cestou se vydá.